

DIMÉNY ANDRÁS

ZSOLTÁRI KISEBBSÉG*

„De hátha csak tíz található ott? – Ő így felelt: nem pusztítom el a tízért.” (1Móz 18,32b)

Unitárius világnapunk parányi helyeiből gyűltünk össze szent gyűlésre. Az Ószövetség népe is ezt tette. Évente egyszer összegyűltek szent gyűlésre. Isten lelkét híva segítségül – a megmaradás útját keresték. Ezt tesszük mi is ma. Legyen Isten előtt kedves a gyűlésünk, Ő áldja, szentelje meg azt!

Mi, keresztények, unitáriusok e hazában kevesen vagyunk. Számunk még a százezres létszámot sem éri el. Mi a küldetésünk ebben a világban? E nagy történelmi időben van-e olyan mondanivalónk, amelyre vár a világ? S maga az emberiség. Tud-e a számbelileg kicsi a nagyon is segíteni? Adjon választ e kérdésre a Szentírásunk és unitárius közösségünk történelmi múltja. Egy parányi szent kisebbségért Isten megkegyelmezhet a bűnbe merült világnak.

A Közel-Keletnek – amelyről manapság annyi riasztó hírt hallunk – egyik nevezetessége a Holt-tenger. Kénes gőze azonnal pusztít. Embert, állatot. Halott emberek, elpusztult állatok sírja, nagy temető a Holt-tenger. Ehhez is, mint minden rendkívüli természeti jelenséghez, titkok, legendák fűződnek. Valamikor e helyen termőföld volt – mondja az egyik legenda –: két gazdag várossal, Szodomával és Gomorával. A jólétben elbizakodott nép elhagyta Istent s a bűnök útjára tévedett. Isten elhatározza, hogy elpusztítja őket. Ítéletének végrehajtására két angyalt küldött, férfiruhába öltözve. Útjuk Ábrahám sátra előtt vitt el, aki behívta őket, hogy megtudja szándékukat. Ott lakott rokona is, Lót, aki alkudozni kezdett: irgalmat próbált kicsikarni a város számára 50, 40, 30, 20, 10 igaz emberért. Megvizsgálták a szíveket, de nem találtak tíz igaz embert. Az ítélet előtt Lótékát kihívták. A városból menekülő Lót felesége visszanezett, és kőszoborrá vált. Elsüllyedt a hely, bűzhödt víz fakad fel helyén: a Holt-tenger.

A történet figyelmeztetés volt a „tegnap”, s ugyanaz ma is. Minden jó elveszi a maga jutalmát és minden rossz a maga büntetését. A sodomabeliek csúfolódtak Lótékával: mi a jutalmatok, hogy jók vagytok? Mi a büntetésünk, hogy Istent nem ismerünk?

Köztünk is sokszor van így. Ha mindenki gonosz – legyünk mi is azok; ha mindenki istentelen, templomkerülő – legyünk mi is olyanok.

De vannak mások is: ha mindenki erkölcstelen, istentagadó is, akkor sem leszek az, és Isten népéhez tartozónak vallom magamat.

* Elhangzott Sepsiköröspatakon 1985. augusztus 11-én a parciális köri gyűlésen.

Isten sokra értékeli a jót. Egy kicsi jó sok rosszat „megbír”: egy országban, egy faluban, a világban. Akár egy parányi jóra is rátámaszkodhat a világ. Támaszkodunk mi is. Kétkedni, hátranézni azonban nem szabad.

Egy parányi szent, zsoldáros kisebbségért Isten megkegyelmez a bűnbe merült világnak.

1. Noé és családja a megmentés hajóján magasztalja őt, az elsüllyedt ország felett.
2. Ábrahám szeme látja meg őt, a bálványimádó népek milliói között.
3. Illés próféta idejében az egész Zsidóországban hétezer ember maradt hű az egy élő Istenhez.
4. Izrael népéből 3000 pünkösdi lelkületű ember vitte tovább a Lélek lángját.
5. Nézzétek meg azt az 50 vagy 10 igaz embert, aki a világ előtt járó nemzetek milliói között szent, zsoldáros kisebbség, aki annak a népnek, az emberiségnek a megtartója, világossága, éltető reménysége maradt!

A szent, zsoldáros kisebbség útján továbbhaladva villanásszerűen látom kis egyházunk múltját és jelenét:

Unitárius egyházunk az ellenreformáció éveiben, 1711 után élte át 400 éves történelme legsúlyosabb éveit. Templomainkat, iskoláinkat rendre elvették. E folyamatban a legutolsót 1781-ben éppen itt, Kőröspatakon. Elvették a templomot, rendeletben tiltották meg, hogy az unitáriusok közhivatalt töltsenek be. E rendelet értelmében unitárius ember a falujában még pásztorságot sem vállalhatott.

De lám! A lélek él, s a zsoldáros kisebbség dolgozik! Főuraink megtagadták Egyházunkat. Csak pár család marad hű: Széplakon a Petricsevics Horvát, Vargyason a Daniel család. Az iskola nélkül maradt kolozsvári diákok, ha veszőből fonják is, ha sárral tapasztják is, de új iskolát építenek. Egyházmentő munkájuk nyomán (Almási Mihály, Szentábrahádi L. Mihály) hallottaiból támadt fel az egyház.

A zsoldáros kisebbség küzdelmes életét látom és csodálom a Hatodon inneni kis létszámú egyházközségeinkben: Szentkirályon, Kálnokon, Laborfalván, Kőröspatakon. Pár év múlva felépül ez az új templom, amelynek szent falai ma minket befogadtak. Elnéptelenedett községekben sok esetben alig száz lélek vállalja a szent kisebbségi sorsot, és nagy anyagi és lelki áldozattal egyházközséget tart fenn, és hűséggel veszi körül templomát. E kis lélekszámú gyülekezeteink lelkészei, gondnokai, hívei előtt tisztelettel hajtjuk meg elismerésünk zászlaját. Ha lesz krónikás, aki történelmet ír, a legszebb sorait rólatok fogja írni majd.

E zsoldáros kisebbség hősi munkáját a világban is látjuk. Kevesen vannak, de istenhitben dolgoznak az emberiség megmaradásáért. Hisszük, hogy Isten oltalmában állanak, és megmentik a Földön az életet.

Vállalod-e a szent, zsoldáros, kisebbségi sorsot? Hittel, bátran, mondjál határozott igent erre. Halljad hát a biztatást: „Voltunk mi már rosszabbul is, / Mégis vagyunk, mégis élünk! / Ha kibírtuk ezt a múltat, / A jövőtől most se féljünk.”

Ámen. ·

Könyvszemle

Adorjáni Zoltán: *Ót és újat*. Koinónia Kiadó Kolozsvár, 2004. 322 l.

A „ó és új” kincsek jól ismert újszövetségi ellentét-párhuzama a Bibliával való értő foglalkozás során állandóan visszatérő *élménye* az olvasónak. Még a legismertebb szentírási helyek is új tartalmakat – gyakran valódi meglepetéseket – tartogatnak. De nincs ez másképp a bibliatudomány művelői esetében sem. Kommentárok, szinopszisok, konkordanciák, irodalom- és szerkesztéstörténeti elméletek, „irányzatfüggő” motívumvizsgálatok, kutatási „divattémák” dzsungelében bolyongva a biblikus lépten-nyomon újdonságokra talál, s minél képzetesebb, minél nagyobb kutatói tapasztalattal rendelkezik, annál számosabb perspektíva nyílik meg előtte.

Adorjáni Zoltán kolozsvári református bibliatudomány-tanár – és a biblikus nyelvek oktatója – 2004-ben megjelent könyvével egyszerre több olvasói „réteghez” is szól. Hiszen konkrét bibliai locusokhoz kapcsolódó, részletező kommentárjai, fogalom- és szómagyarázatai mellett az intertestamentáris és korai újszövetségi kor zsidó társadalmának „ismeretterjesztő” bemutatásai is megtalálhatók a kötetben, mint ahogy a Szentírás hírhirdetési „gyakorlatra váltása” számára is újabb ösvényeket nyit. Ugyanakkor a „református” biblikummal foglalkozó írásokat is találhatunk a könyvben.

Első pillantásra kiderült, hogy a kötet voltaképpen különféle alkalmakra, különböző fórumok számára és – mint már utaltunk rá – többretű befogadó közönséghez írt szövegek gyűjteménye. A szövegek túlnyomó többségében felfedezhetjük azonban – így tehát „közös nevezőként” értékelhetjük – azt a nem csillapuló vibrálást, amelyet a bibliai valóságok „szakmai” megközelítése *fölött* ható lélekformáló, életbe vágó Isten-üzenet vált ki a szerzőből, aki ezzel félreérthetlenné teszi, hogy teljességgel lehetetlen a bibliai szövegeket elszigetelten, *hermetikusan* vizsgálati tárgyként értelmezni. A szövegek életerejét csakis a személyes üzenet-mechanizmus elfogadása teszi érzékelhetővé. Szerzőnk nem restell e ponton titokról beszélni, még ha a hozzánk oly közel kerülő Jézus jelenti is ki. „Nem magyarázza meg azt, ami megmagyarázhatatlan, de beavat abba. Oda hív és oda állít tehát, ahol az érték-átadó Atya titkot jelent ki. A mindennél becsesebb titok megfejthetetlen és terhesen édes marad; olyan, mint a szegény szántóvető lába előtt váratlanul kiforduló kincs. Mert az ó újjá létele mindig titokzatos, annak ellenére, hogy oda állhatunk mellé és nem nélkülünk, nem tőlünk függetlenül történik.”